Akılcı bir esneklik göstermeye gayret edilmeli

Gazi Teknopark Genel Müdürü Hanzade Sarıçiçek

Hem teknopark ekosistemi hem de teknoparklarda yürütülen Ar-Ge çalışmalarını daha nitelikli, katma değeri daha yüksek yapıya kavuşturacak düzenlemelere ihtiyaç var.

Sedef Özkan

Gazi Teknopark Genel Müdürü Hanzade Sarıçiçek, teknoparklarla ilgili yeni yönetmelik ve uygulamalarına dair görüşlerini BThaber ile paylaştı. 2011 yılında değişiklik yapılan 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun yeni Uygulama Yönetmeliği 12 Mart 2014 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı ve 1 Nisan 2014 tarihinde yürürlüğe girdi. Hanzade Sarıçiçek, 2001'den başlayarak süreci şöyle değerlendirdi: "2001 yılında yürürlüğe giren 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yasası ile sağlanan teşvikler sayesinde, ülkemizdeki teknopark hareketi büyük bir ivme kazandı. 2011 yılında yürürlüğe giren kanun değişikliğiyle de teşviklerin süresi 2023 sonuna kadar uzatıldı ve uygulamada karşılaşılan bazı önemli sorunlar çözüldü. Teknoparkların meyvelerini almaya başladığımız ikinci 10 yıllık dönemde bu yeni yasal düzenlemeyle teşviklerin devamının sağlanması teknoparkların önünü açan çok önemli bir gelişme oldu. 2000'lerin başından beri kurulmaya ve gelişmeye başlayan teknoparklarımız, yasanın da etkisiyle, sınırlı kaynaklarına ve Ar-Ge ve inovasyon sistemimizdeki bazı eksikliklere rağmen oldukça hızlı bir gelişim gösterdi. Geçtiğimiz 10 yıllık dönemdeki gözlemler gösteriyor ki; teknoparklar sayesinde daha fazla sayıda teknoloji tabanlı girişim hayata geçti, maliyetlerini düşüren girişimciler Ar-Ge'ye daha fazla pay ayırdı, daha yüksek katma değerli ürünler üretildi, daha fazla nitelikli eleman istihdam edildi, kümelenmenin getirdiği işbirliği fırsatlarından yararlanıldı, üniversite ile işbirliği yapma kültürü gelişti, uluslararası rekabete yönelik önemli adımlar atıldı. Şu an teknoparklardan yapılan yurtiçi ve yurtdışı satışlar, sağlanan ithalat ikamesi, seri üretime geçen Ar-Ge ürünleri yoluyla elde edilen ekonomik katkı, nitelikli istihdama katkı sağlanan vergisel teşviklerin çok ötesine geçti."

Teknoparklar artık daha şeffaf

"İlk 10 yıllık öğrenme ve gelişme sürecinin ardından, artık teknoparklardan beklenti daha da yükseldi" şeklinde gelişmeleri aktaran Sarıçiçek, yeni yönetmelikle ilgili şunları açıkladı: "Mart 2014'te yayımlanan yeni yönetmelik de biraz bu beklentinin sonucu diye düşünüyorum. Yönetmeliği, teknoparkların daha şeffaf, daha rahat takip edilebilir bir yapıya kavuşması; teknoparklardan daha yüksek katma değerli ürünlerin çıkmasını; kuluçka, teknoloji transferi gibi nitelikli teknopark hizmetlerin sunulmasını teşvik etmesi açısından olumlu buluyorum. Ayrıca, teknoparklarda teknolojik yatırım üretimini teşvik etmesi, personelin projesi kapsamında teknopark dışında geçirdiği zamanların bir kısmının gelir vergisi muafiyeti kapsamına alınması, uygulamadaki bazı hususların netleştirilmesi, teknoparklarda emsalin (yapılaşma hakkının) artması gibi teknoparkların gelişimini pozitif yönde etkileyecek yönler de var. Yeni uygulamalar, Maliye Bakanlığı ile daha bütünleşik, eşgüdümlü hareket edilmesini de teşvik ediyor. Teknoparkta yürütülen her proje için proje kodu alınarak muafiyetlerden yararlanılması için bu kodun kullanılması, mali verilerin düzenli toplanarak Maliye'ye gerekli bildirimlerin yapılması gibi. Diğer yandan uygulamada fazla detaya girilen ve pratikte hem teknopark yönetimlerini hem şirketleri zorlayacak yönler de yok değil; projesi bitenleri 3 ay içinde çıkarmak, çok kısa aralıklarla mali müşavir onaylı bilgiler sunmak gibi. Bölgede yürütülen Ar-Ge projesi kapsamında bölge dışında geçirilmesi gereken zamanların istisna kapsamında tutulan oranı da beklenenin altında gerçekleşti."

Teknoparklar nakit teşvik sağlamıyor

Hanzade Sarıçiçek, "Hepimiz sağlanan Ar-Ge teşviklerinin meyvelerini almak, daha nitelikli, daha seçkin, ülkemizin kalkınmasına daha fazla katkı sağlayacak projeleri desteklemek konusunda hem fikiriz. Ayrıca, desteklerin sonuçlarını iyi analiz edebilmek için veri toplamamız da gerekli. Ama kötü uygulamaların ve istismarların önüne geçmeye çalışırken iyi uygulamaları kollamaya, hakkaniyet çerçevesinde akılcı bir esneklik göstermeye de gayret etmeliyiz diye düşünüyorum.

10 seneden fazladır teknoparkların içinde olan biri olarak kötü niyetli yaklaşımların her zaman azınlıkta kaldığını rahatlıkla söyleyebilirim, ki bunlar da zaman içinde mutlaka kendini gösterip sistemden ya kendi çıkıyor ya da uzaklaştırılıyor. Genellikle küçük ve orta ölçekli olan teknopark şirketlerimiz, uluslararası rekabetin olduğu teknoloji sektöründe ayakta kalabilmek ve rekabetçi olabilmek için yoğun bir çaba gösteriyor, birçok zorlukla mücadele ediyor. Onları teşvik edelim derken, detaylı uygulamalarla çok fazla zorlamamız, yormamız da gerekiyor. Kaldı ki bildiğiniz gibi, teknoparklar nakit bir teşvik sağlamıyor, vergisel teşvikler sağlıyor. Projenizden kâr elde etmeden kurumlar vergisi teşviğinden, Ar-Ge personeli istihdam etmeden gelir vergisi teşviğinden yararlanmanız mümkün değil. Önümüzdeki dönemde yeni uygulamalarla ve yaşanan gelişmelerle hem teknoparkların sunduğu ekosistemin hem de teknoparklarda yürütülen Ar-Ge çalışmalarının daha nitelikli, daha katma değeri yüksek yapıya kavuşacağına inanıyorum. Yönetmeliğin uygulamasında tebliğler ve uygulama esasları ile netleşecek bazı konular da var. Zorluk yaşanan alanların tespit edilmesi durumunda gerekli yeni düzenlemelerin yapılacağını da düşünüyorum. Teknoparklardaki teknolojik ürün yatırımlarına yönelik beklenen yatırım desteğinin çıkmasının da çok olumlu sonuçları olacağını düşünüyorum" şeklinde konuştu.

sedefo@interpromedya.com.tr